

'KOOP HOM, LEES HOM, LEES DER OET VEUR'.....

bie oetlangen van Biebel op zotterdag 25 oktober 2008

Reinder Tuitman

Wat haren wie n mooie nommirreg, dij zotterdag. As vraauw en ik ien Stad wezen mouten, zetten wie aaid auto op Kardingne en din voar wie mit citybus naar t Groot Maarkt. En doar ien citybus begunde t feest aal: wie trovven n stuk of wat lu dij wie ien gain joaren zain haren. 'Ik denk', zee ain van heur, 'dat wie noar t zulfde tou mouten'. 'Ik denk noar Martinikerk' zee aander. 'En doar goan wie ook hin,' zee ik dou. En ik wer blied, benoam omreden ik wos dat dizze lu oet verschillende kerken kwamen: oet Groot kerk, oet Offeschaaiden, en alerdeegs oet Vrijgemoakte. Mooi toch, mit nander noar prezentoatsie van Biebel. 'Dij hemmen wie gelokkeg nog aaid ien man', zo ging der deur mie hin.... Ik wos dou nog nait dat wie op weeromraais naar Kardingne nog ais wéér zo'n oarege ervoaren hemmen zollen.....As wie bie Martinikerk aankomen, staat der woarachteg aal n haile rieg ien boeten: aal dij lu binnen nijschierg naar t woord van God ien heur aigen taal. En ... Grunneger vlag is oetstoken, dat dut ons óók goud; pervinzie het ter ja ook n bult onner te doun had dat Biebel der kwam!...

'Koop hom, lees heom, lees der oet veur.' Domie Engel Jan Struif het aal meer as vatteg joar preekt, moar nog nooit het e veur zo n volle kerk sproken, zegt e ien zien begunwoord. Ik heur loater dat ter wel 600 minsken touhollen! Zo laank as biebelvertoalkerwaai onnerwegens west het, zo laank het Engel Jan der bie betrokken west; en gain aine van haile vertoalploug haar dit missen wild, zegt e. t Ned. Biebelgenootschap, Katholieke Biebelstichten en Liudgerstichten krieggen n dikke pluim van Struif, zai hemmen nogal wat oet stro zet for Biebel.

bloumstúk

mooie taal, zegt hai om mit dat aller-slechtste dialekt (t stadjers) hier boudel te verbröddeln... Wat hai wèl goud kin is veurlezen van wat t schitterende bloumstúk bedudt; dat hemmen aner lu – dij t moakt hemmen - veur hom oetschreven. Wát n symboliek ien zo n bloumstúk. Baaide biebedailen (Olle en Nije Testament), regenboog, vaaier wiendstreken, vaaier oer-elementen van scheppen, vaaier evengelijs, de vaaier daaiern oet Openboaren (dij haile eerde vertegenwoordegen en dij aalweg 'haaileg' roupen tou God), 'alpha en omega', aal dizze zoaken konnen wie der ien vienen...

'Van t Hebreuws ien t Grunnegers, kin dat wel?'

Ien aals geval het t Hebreuws ain ding mit Grunnegers gemain, zegt perfester Wout van Bekkum: ien baaide toalen kin ie dingen hail kört en bondig zeggen! Man was nog mor eerstejoarsstudent semitische toalen dou hai vroagd wer n moal mit te goan noar 'vertoalkemizzie', t was ien 1973. Nou is Van Bekkum zulf perfester aan Universiteit ien Stad, opvolger van Han Drijvers dij ientied oet tied komen is. Van Bekkum viendt Biebel goud veur t Grunnegers, goud veur Grunnen en veur ons Grunneger toukomst. Vernuver joe der aaltemoal mit, is zien road. En as t wat stoer wordt met (ver)toalen, hol joe din moar bie wat Saul van Messel ioudse dichter oet Win-

zo n volle kerk...

tegen mie: ien t Grunnegers komt boschop joe dicht op hoed.

Wat ons ook slim goud dut is dat perfester Van der Meiden ons stief veurholdt dat wie t olle nait weggoaien mouten, hai maint dat wat ons veurollen ien dizze kontraainen leufden, hou zai

hail wat oflaagd, zegt e; mor ook wel ais schraifd.

Din mag hai Biebel oetlangen aan mevr. S. de Jong, ol-börgmeester van Laik (zai kreeg doudestieds eerste biebelbouken ien t Grunnegers - Ruth en Lucas - oetlangd) en aan drs.J.C. Gerritsen, gedeputeerde cultuur van pervinzie.

Marten van Dijken (l.) onnerholdt zok nog even mit zien gasten; noast hom: Eddy Visser, óók van Liudgerstichten.

'Ien mooi gaail gruinlaand'

Joa, zo vuilt dat, wie maggen mit David zeggen: 'De HEER is mien hedder, k Heb naargens gain verlet om. Hai let mie ja deelliggen in mooi gaail gruinlaand...!' Janka Rubingh leest ons Psaalm 23 veur en hou! Zol t din tóch woar wezen dat bosschop ons dicht op hoed komt? Dat mout wel zo wezen, haile kerk vol minsken zingt mit volle overtugen: 'Tou volken, priest joen God en Heer, goat Hom joen loflaid zingen.' En mit bege-laaiden van örgelist Pieter Pilon is t ja net of t gruinlaand aal gaailer wordt As vraauw en ik weerom goan noar Kardingne, staat der n haile rieg op citybus te wachten, verschaaiden mit n plestieken puut woar ain of meer Biebels ien zitten. Ik kom noast n jonge vraauw te zitten. Noa n ogenblikje – bus is goud en wel aan rit – zegt ze: 'Hoeveel Biebels zouden er in deze bus worden ver-voerd?' 'Ik denk hail wat', zeg ik; en as ik opzied kiek, zai k ook twij in heur taske. Wie komen aan proat, zoas dat din gaat. Ze komt haildaal oet Kranenburg, dat ligt

doar ienvullen aan geven deden, dat heurt bie ons, dat is n dail van ons

En wat ons aaid bieblieven zel, is Engel Jan zien oproup: 'Koop hom, lees hom, lees der oet veur!' Benoam dat veurlezen is ja zo vol wezen, begriep ik. Loater op nommirreg proat wie n ogenblikje mit domie Klaas Pieterman; hai onnerstreept t nog ais: 'Joa jong, t geleuf is oet t geheur!' Klaas Pieterman haar soamen mit Marten van Dijken (veurzitter van Liudgerstichten) redaksie bie totstandkamen van Biebel en t mout zegd worren: n knap stuk waark!

Respekt veur t Gunnegers

Perfester Lammert Leertouwer mag van nommirreg boudel aanmekoar proaten en dat dut hai goud, mor nait ien t Grunnegers. 'k Heb teveul respekt veur dij

mit, is zien raad. En as t wat stoer word met (ver)toalen, hol joe din moar bie wat Saul van Messel, jeudse dichter oet Winschoot, zee: 'Woar woorden nait goan, riemt t woord van dichter; zien laidjes dij zingen troostwoord aal slichter.'

Schoefkoar

t Is perfester Anne van der Meiden dij vanoet zien Twentse ervoaren – zai hemmen doar al vanof 2006 heur Twentse Biebel – ons Grunneger Biebel vergeliekt mit n schoefkoar. Kiek ais lu, zegt e, grode vrachtwoagen van t Nederlands brengt ons bliede bosschop van Biebel wel, moar dij mout aan stroat stoon bliieven mit zien vracht. Schoefkoar van streektoal komt tot kört aan achterdeur, dij kikt ons achter t vestje, roakt zenuw van ons geleuf. Joa, denk ik, zukswat zee Marten van Dijken ook aal ais n moal

doar invullen aan geven deden, dat heurt bie ons, dat is n dail van ons wezen. Loat wie ons niks verbeelden, zegt e, wie hemmen wiesheid nait ien pacht. Geleerde lu proaten din over 'enculturoatsie', dat bedudt, dat nije vörms – óók van geleuven – aaid int binneren op olle stammen, olle gebuiken, doar ons ollen t mit deden en mit doun mozzen. En wat is der mis mit, as wie bosschop stoef bie ons komen loaten? Dat begunt aal mit hail gewone oetsproaken ien Biebel. 'Wees gegroet, Maria' is ien t Grunnegers gewoon: 'Goidag, Moarioa'. En 'het is volbracht' is krekkeliek aan: "'t Is doan'. Joa lu, zo maint perfester, op zo n menaaiier bin wie aaltemoal bruiers en zusters van lu dij mit Pinkstern ien Jeruzalem bosschop te heuren kregen ien heur aigen taal, heur 'dialektoi'.

'Kiend gaait te hoes oet'

Wait ie, lu, hou mien vraauw en ik ons vandoag vuilen?, vragt Marten van Dijken zien geheur. 'Als ollers dij heur kiend t hoes oet gaait.' Grunneger Biebel hemmen wie aal dij laange joaren beklokkerd, wie hemmen hom zo t reken grootbrocht, en nou is e der oet. Wie kinnen der niks meer aan veraaandern.

Van Dijken gaait nog ais geschiedenis deur van t vertoalkerwaai. Wel zestig man en vraauw hemmen der aan mitwaarkt. t Wordt moeskestil ien grode kerk as hai noamen nuimt van dij lu dij t èn van t 'haaidens kerwaai' nait mitmoakt hemmen. Noamen van baaide Lopster domies van doudestieds – Hamming en Van Leeuwen – roupen bie n bult minsken ien kerk zekere herinnerns noar boven.

Van Dijken stekt nait onner stoulen of banken de vrundschap dij lu van vertoalkerwaai verbiendde. Wie hemmen

opzied kiek, zai k ook twij in heur taske. Wie komen aan proat, zoas dat din gaait. Ze komt haildaal oet Kranenburg, dat ligt bie Kleef, ien Duutslund. En zai was spezial veur Biebel noar Stad komen! Ik wor alwээр blied ien bus, krekt as op hinraais. Engel Jan Struif haar t ja aal veurzegd: Biebel gaait haile wereld over

domie Engel Jan Struif

As wie s oavends in Middelsom noar concert van koren goan, krieg wie t ook over Biebel.

Hai, hai, zegt n nait zo jeugdeg persoon tegen mie; wat was dát ja mooi Tuitman, ik leesde ien kerkbode psalm 23 en wait je wat ik t allermooiste von? Ik keek heur aan en dou kwam t: 'gaail gruinlaand' Wat vaalt der veul te genieten, lu ...

Reinder Tuitman (Middelsom) is hoofdredakteur

aal n haile rieg ien boeten ...